

Список посилань

1. Індекс сприйняття корупції – 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjniattya-koruptsiyi-2021/>
2. Клімова С., Крайник Г., Ніколайчук С., Роздайбіда А. Антикоруційні засади діяльності органів влади: наук.-практ. посіб. / за заг. наук. ред. А. В. Роздайбіди. 2-ге вид., перероб. та допов. Х., 2014. – 364 с.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-Х (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984.
4. Настюк В.Я., Крайник Г. С. Проблеми адміністративної та кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення в Україні. Право України. 2015. № 12. С. 48-57.
5. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. – №49. – С. 2056.
6. Резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/994_845

УДК 341:347.65

Барабаш А.Г., канд. юр. наук, доцент
Сурай А.О., студентка

Національний університет «Чернігівська політехніка», alla.barabash.73@gmail.com

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Актуальність теми. На сьогоднішній день шлюби за участі іноземного елемента є звичайним явищем. Добре, якщо такий шлюб видається щасливим, але часто різниця у менталітеті, звичаях, релігії, побутові негаразди призводять до розірвання міжнародного шлюбу. Якщо у шлюбі народилися діти, подружжя зіштовхується не лише з проблемою розподілу обов'язків по їх утриманню, але й додатково виникає питання обрання сімейного законодавства, яке буде регулювати стягнення аліментів.

Міграція жінок та дітей, зумовлена воєнними діями на території України, може призвести до виникнення ще більшої кількості зобов'язань по сплаті аліментів на користь дитини, яка знаходиться за кордоном. Звідси проблема стягнення аліментів у міжнародному приватному праві вбачається надзвичайно актуальною.

Мета дослідження полягає у визначенні правових аспектів регулювання стягнення аліментів за кордоном.

Виклад основного матеріалу. Термін «аліменти» походить від латинського «alimentum» – годування, утримання. На наш погляд, під аліментами слід розуміти певну суму коштів, яку один із членів сім'ї (колишніх членів сім'ї) зобов'язаний сплачувати на користь іншого члена сім'ї. Аліменти можуть сплачуватись одним із подружжя на користь – іншого, повнолітньою дитиною на користь батьків тощо. Найчастіше обов'язок сплачувати аліменти виникає у одного з батьків на користь неповнолітньої дитини, яка проживає з іншим із батьків.

Аліментні зобов'язання в міжнародному приватному праві – це зобов'язання особливого роду, що виникають на основі внутрішнього сімейного законодавства, положень міжнародно-правових актів і характеризуються складним суб'єктним складом та елементами публічності. Складність суб'єктного складу зумовлена наявністю іноземного елемента, тобто платником або одержувачем аліментів є іноземець.

Правове регулювання зобов'язань щодо утримання здійснюється згідно з нормами Закону України «Про міжнародне приватне право» та нормами міжнародних конвенцій. У ст. 67 вищевказаного Закону викладене основне правило колізійного регулювання виплати аліментів: зобов'язання щодо утримання, які виникають із сімейних відносин, крім

випадків, передбачених ст. 66 цього Закону, регулюються правом держави, у якій має місце проживання особа, яка має право на утримання. Отже, застосовується колізійна прив'язка *lex domicilii*. Виняток встановлюється ст. 67 Закону України «Про міжнародне приватне право»: права та обов'язки батьків і дітей визначаються особистим законом дитини або правом, яке має тісний зв'язок із відповідними відносинами і якщо воно є більш сприятливим для дитини. З цієї норми слідує, що для врегулювання сплати аліментів може застосовуватись і право держави, громадянином якої є дитина *lex nationalis*; і право, яке має найбільш тісний зв'язок *proper law*. Колізійна прив'язка *proper law* застосовується за умови, що право відповідної держави є більш сприятливим для дитини, на відміну від, скажімо, закону громадянства дитини.

Важливий вплив у регулюванні аліментних зобов'язань відіграють міжнародні конвенції, а саме: Конвенція про стягнення аліментів за кордоном від 20 червня 1956 р., Конвенція про визнання та виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання від 2 жовтня 1973 р., Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання від 23 листопада 2007 р.

Метою Конвенції про стягнення аліментів за кордоном від 20 червня 1956 року є спрощення стягнення аліментів, на які особа (позивач), яка перебуває на території однієї з Договірних Сторін, вимагає свого права, з іншої особи (відповідач) підпадає під юрисдикцію іншої Договірної Сторони [1].

Метою прийняття Конвенції про визнання та виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання від 2 жовтня 1973 р. є бажання сторін встановити спільні положення для врегулювання взаємного визнання та виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання щодо повнолітніх; бажання узгодити ці положення та положення Конвенції про визнання та виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання щодо дітей від 15 квітня 1958 року [2].

Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання від 23 листопада 2011 р. регулює питання адміністративного співробітництва держав у її реалізації. Ця Конвенція має замінити вже існуючі конвенції у сфері зобов'язань про утримання, а саме Гаазьку Конвенцію про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання від 2 жовтня 1973 року, Гаазьку Конвенцію про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання дітей від 15 квітня 1958 року і навіть Конвенцію про стягнення аліментів за кордоном 1956 року, про що власне йдеться у статтях 48 і 49 Конвенції про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання [3].

Більшість конвенцій, що стосуються регулювання аліментних зобов'язань у міжнародному приватному праві, передбачають можливість одержувача аліментів або його представників додатково звертатися за допомогою до інших компетентних державних органів для сприяння вирішенню проблеми аліментів, міжнародних судів та громадських організацій.

Висновки. Регулювання аліментних зобов'язань за участю іноземного елемента здійснюється двома способами: колізійним та матеріально-правовим. Прийняття рішення про сплату аліментів потребує ретельного підходу з урахуванням особливостей національної правової системи, міжнародних актів та обставин конкретної справи.

Список посилань

1. Конвенція про стягнення аліментів за кордоном від 20 червня 1956 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_425
2. Конвенція про визнання та виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання від 2 жовтня 1973 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973_00

3. Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання від 23 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_112

УДК 316.614

Москаленко В.В., докт. філос. наук, професор,
Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, м. Київ, moskavv@ukr.net

ІДЕНТИЧНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОСЛІДОВНОСТІ ПОВЕДІНКИ У ЗМІНЕНІЙ СИТУАЦІЇ (СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД)

Актуальність проблеми, яка розглядається, зумовлено необхідністю визначення факторів, що впливають на збереження протягом тривалого часу високого рівня активності особистості в умовах кризових станів суспільства. Проблема полягає в тому, що в критичних ситуаціях особистість діє на високому емоційному підйомі проте пік цього підйому поступово зменшується в результаті звикання до ситуації. Виникає питання визначення факторів, що забезпечують послідовність поведінки особистості у зміненій ситуації.

Історія питання. Існує чисельна література з дослідження поведінки людини у кризових ситуаціях. Найбільше цьому питанню присвячено праць науковців екзистенціального напрямку. Як правило, ця проблема розглядається в ракурсі відношення «людина – ситуація». Американський психолог Уолтер Мішел запропонував когнітивно-афективну модель забезпечення стабільності поведінки у зміненій ситуації, у якій зміщується наголос з того, що людина має, на те, що вона робить у конкретній ситуації. Домінуюче місце в цій моделі посідають характеристики сприйняття людиною себе у конкретній ситуації, тобто йдеться про ідентичність особистості. Питання ідентичності особистості як фактору, що забезпечує послідовність її поведінки у зміненій ситуації, яке поставлено У. Мішелем, залишається ще недостатньо розкритим. На нашу думку, більш детальне його дослідження можливе із застосуванням структурно-функціонального аналізу.

Методологією дослідження є структурно-функціональний аналіз, в ракурсі якого будь-який психологічний феномен можна розглядати як такий, що має певну конфігурацію структури, взаємодія компонентів якої визначається домінуванням певного компонента в умовах особливостей конкретної ситуації. З цих позицій конфігурація структурних компонентів ідентичності особистості визначається домінуванням конативного компоненту, який згідно з традиціями вітчизняної психології, об'єднаний з когнітивним та афективним компонентами в одну систему ідентичності особистості.

Основна ідея (мета) даного дослідження полягає у доведенні того, що завдяки домінуванню в структурі ідентичності особистості конативного компоненту забезпечується збереження послідовності її поведінки в різних ситуаціях: не тільки в умовах її загострення, але й звикання до неї.

Об'єктом дослідження визначено ідентичність особистості у зміненій ситуації; **предметом** – визначення особливостей ідентичності як чинника послідовності поведінки особистості у зміненій ситуації.

Основний зміст. Ідентичність як складний соціально-психологічний феноменом, що характеризує особистість, досліджується в науці майже століття у різних ракурсах. Виявляючись у специфічному ціннісному відношенні до різних об'єктів або фрагментів світу, ідентичність забезпечує інтеграцію людини і світу у цілісну систему. У найбільш загальному визначенні ідентичність – це усвідомлення людиною свого власного «Я» та свого місця в суспільстві, на основі чого вона формує свою свідому поведінку. Оскільки ідентичність особистості завжди спрямована на ситуацію, то вона включає такі параметри